

LÜHIKOKKUVÕTE

Eesti on pühendunud tegevuskava 2030 elluviimisele nii siseriiklikult kui rahvusvaheliselt. Lisaks 17 ülemaailmsele säästva arengu eesmärgile jälgitakse Eestis ka kultuuriruumi elujõulisuse eesmärki, mis tuleneb Eesti säästva arengu riiklikust strateegiast „Säästev Eesti 21“. Ülemaailmseid säästva arengu eesmärgid viiakse ellu valdkondlike arengukavade ning tegevusplaanide kaudu ning need on integreeritud valitsuse tasandi valdkondlikesse arengukavadesse. Lisaks on säästva arengu eesmärkidest lähtunud riigi pikaajalise strateegia „Eesti 2035“ koostamisel, mis seab Eestile pikaajalised strateegilised sihid ja määrab nende saavutamiseks vajalikud muutused.

Protsess

Ülevaate koostamist koordineeris Riigikantselei ning selle kokkupanemisel osaleid ministeeriumidevaheline säästva arengu töörühm, Eesti säästva arengu komisjon ning mitmed valitsusvälised organisatsioonid. Ülevaate alusmaterjalina on kasutatud Vabariigi Valitsuse tegevusaruandeid, valitsusväliste organisatsioonide ja ettevõtete hulgas tehtud andmekogumise tulemusi ning ministeeriumidelt ja säästva arengu komisjonilt laekunud ettepanekuid. Tegemist on teise sarnase ülevaatega pärast ÜRO tegevuskava 2030 vastu võtmist.

Säästva arengu eesmärkide elluviimist seiratakse Eesti säästva arengu indikaatoritel põhineva seiremehhanismi ja regulaarselt välja antava säästva arengu näitajate aruande abil, mida koostab Statistikaamet koostöös Riigikantselei ja ministeeriumidega. 2017. aastal Eesti säästva arengu näitajate nimekirja uuendati, et see oleks kooskõlas ülemaailmsete säästva arengu eesmärkidega. Valitsuse kesksed näitajad, sealhulgas säästva arengu näitajad, on veebis kõigile kättesaadavad andmepõhise „statistikapuuna¹“, mis annab ülevaate eesmärkide elluviimise seisust kõikide valitsemisalade kaupa.

Peamised järeldused

Eesti olukorda säästva arengu eesmärkide elluviimisel võib üldjoontes hinnata heaks. Viimase nelja aastaga on suudetud head olukorda säilitada või parandada mitmes valdkonnas. 2019. aastal oli Eesti ülemaailmses säästva arengu indeksi tabelis 10. kohal.²

Tegevuste väljaselgitamine ning indikaatoritepõhised analüüsid on esile tõstnud mitu säästva arengu valdkonda, milles Eesti on heal positsioonil. Näiteks paistavad Eesti tugevate külgedena välja kvaliteetne ja

1 Statistikaameti Tõetamm- riigi oluliste näitajate moodupuu: <https://tamm.stat.ee/>

2 Sustainable Development Report 2019. Transformations to Achieve the Sustainable Development, 2019: https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2019/2019_sustainable_development_report.pdf

kättesaadav haridus, tõhus tervishoiukorraldus, kõrge tööhõive, sh pikaajalise töötuse määr on minimaalne, ning suur taastuenergia osatähtsus energia lõpptarbimises.

Siiski on Eestil ka mitu valdkonda, milles tuleb jätkata jõupingutusi globaalsete eesmärkide ning Eesti säästva arengu eesmärkide saavutamisel. Peamised ülesanded on saavutada sooline võrdsus (Eestis on viimastel aastatel küll palgalõhe vähenenud, kuid sellegipoolest on see üks Euroopa suurimaid), vähendada naiste ning puuetega inimeste, sh puudega lastega perede vaesusriski, tagada tõhus jäätmekäitlus ning jäätmete ringlusevõtt, vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid ning hoida looduse mitmekesisust. Parandamist vajavad ka inimeste tervisenäitajad, eelkõige vaimse tervise näitajad, ning vähendada tuleb ennetatavaid surmasid.

Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi põhimõtted on kindlaks määratud arengukoostöö ja humanitaarabi arengukavas 2016–2019. Alates 2020. aastast on Eesti arengukoostöö tegevuste aluseks uus välispoliitika arengukava ning sellest lähtuv eraldiseisev arengukoostöö ja humanitaarabi tegevusprogramm. Lähtudes Eesti välispoliitilistest eesmärkidest ja rahvusvahelistest kokkulepetest panustada rohkem arengukoostöö vahendeid haavatavatesse riikidesse, jätkab Eesti paindlikku reageerimist ka teiste riikide, eelkõige vähim arenenud ja konfliktijärgsete riikide, arenevate saareriikide ja merepiirita arenevate riikide vajadustele valdkondades, kus Eestil on pakkuda selge lisandväärtus (näiteks tervishoid, hariduse kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine).

Edasised sammud

Strateegilise planeerimise kontekstis on käesoleva aasta olulisemaks verstapostiks Eesti pikaajalise strateegia „Eesti 2035“ valmimine, mis loob tugeva aluse säästva arengu eesmärkide senisest süsteemsemaks ja jõulisemaks kajastamiseks valdkondlikes strateegiates. Samuti jätkatakse säästva arengu sidumist eri poliitikavaldkondadega.

Euroopa Liidu tasandil leppis Eesti koos teiste Euroopa Liidu riikidega kokku säästva arengu eesmärkide integreerimises Euroopa Liidu majanduskoordinatsiooni instrumenti, mis on laiemalt tuntud kui Euroopa poolaasta. See tähendab, et edaspidi tekib Euroopa Liidu tasandil keskne järelevalve säästva arengu eesmärkide täitmise üle, ehk säästva arengu eesmärkide olulisus nii Eestis kui ka Euroopa Liidus tervikuna kasvab.

Samuti suurendame üldist teadlikkust säästva arengu eesmärkidest. Jätkame osalemist Euroopa säästva arengu nädalal ning juhime säästva arengu eesmärkidele tähelepanu igasuvisel Arvamusfestivalil Eestis. Toetame säästva arengu koalitsiooni tööd ja laiendame selle ulatust. Kavatsame luua säästva arengu platvormi, kus nii valitsus- ja erasektor kui ka vabaühendused ning kodanikud saavad teavet säästva arengu

teemadest ning jagada kogemusi ja võtta vastutust säästva arengu eesmärkide saavutamise vallas.